

Св. Климент Охридски

ПОХВАЛНО СЛОВО

ЗА

СВЕТИ КЛИМЕНТ РИМСКИ

Небето, украсено със светли звезди, радостно се весели и отдава неизказани възхвали на своя творец. И Христовата църква, която има благоуханни цветя – пророците и апостолите, мъчениците и светителите заедно с преподобните отци, – украсена с техните прекрасни слова, радостно тържествува. Цялата вселена се украсява като венец с тия благоуханни цветя – светиите, и получава от мощите им радости и изцеления като река, защото силата на Всевишния ги осени с благодат и ги направи дивни поради чудесата им, както е казано и от пророка: *”Господ пази костите на праведните: ни една от тях не ще се строши“*.

Тъй чудно прослави Господ и този светлозарен светител, като покри костите му с пурпурни възли и ги запази. Премъдростта го роди и откри добре, а Светият Дух, като го направи да израсне, постави го като венец и светилник за цялата вселена, както е казал и Господ в светото Евангелие: *”Не може да се укрие град, който стои навръх планина. Нито запалят светило и го поставят под крина, а на светилник, за да свети на ония, които са в къщи“*. Сто блаженият Климент възсия не като светилник, нито е като град, но той изгря като незалязващо слънце и озари със светлина цялата земя. По благодат стана равен на небето, пребиваваше в псалмопения и се поучаваше с духовни песни и с радост подбуждаше всички към вечен живот. Наистина, по живот и по образ той беше като ангел. Климент радостно взе върху себе си първенстващото служение и трудовете на великия апостол Петър. Такава беше неговата пресветла душа. С благолепна воля той се стремеше към боголепен подвиг и чрез духовната мрежа на Божието слово привличаше всички към вярата. Неговата душа беше приятна на Господа, понеже той от детска възраст се украсяваше с добродетели. Като слънце светеше той в света чрез чудесата си. Препасвайки се със сила и подпирайки се на истината, блаженият Климент пожела да последва пречестните стъпки на върховния апостол Петър. Под неговите криле той като гълъб беше отхранен с духовна храна; пазен под неговата пречестна сянка от вражеския зной, той се подхранваше с неговото дело като благовоинно масло. На главата си носеше похвалата на небесния цар и, украсен с нетленен венец, той премина като мъзния, озарявайки със светлина целия свят. И наистина светлостта на лицето му беше като слънчев лъч. От устата му излизаше правда и съд. Милост и истина носеше той на езика си, върху който почиваше като херувим силата на утешителя Светия Дух, украсявайки чрез умениято полезната насока на неговите слова. Чрез тях блаженият Климент, наред с Петър и Павел, утвърди в света духовната църква, като стана съобщник на техните страдания и на тяхната неизказана слава.

Затова той стана и наследник на престола на върховния апостол Петър – неговия учител в град Рим. Той изгря като слънце, защото Христовата благодат бликаше в него като пълноводна река и напояваше с Христовото учение цялата земя под слънцето. *Наистина такъв първосвещеник ни и трябваше: незлобив, свят, най-светло украсен с духовна красота и вяра.* Той отхвърляше всички временни неща като тленни и подбуждаше със себе си всички към вечните обители и жилища, защото гореше от ревност чрез Светия Дух. С вяра и кротост той убеждаваше всички чрез усърден подвиг да се насладят богато от желаната храна и на Христовото царство. Разпалван от тази ревност и от вярата в Бога, блаженият Климент предпочете да бъде изпратен на заточение заради нашия Господ Бог, отколкото да получи житейска наслада и слава.

Летейки с духа си винаги нагоре като орел, блаженият Климент подтикваше всички към възвишеното, като казваше: *”Братя, нашето жилище е на небесата, откъдето очакваме спасителя Господа Исуса Христа“.* Преди да измине една година от заточението му, поради неговото приятно учение и чрез неговия труд (бяха изградени) от вярващите люде седемдесет и пет църкви в пределите на Херсон. Наистина над него изгря благодатна сила, която го украсяваше със сладостни слова и с чудеса.

Дяволът, древният враг, противник и завистник на доброто, подучи един свой слуга, управителя Авфибиан, да съкрати бързо богоугодния живот на блажения Климент. Докарвайки го като невинно агне, принуждаваха го да принесе жертва на езическите богове. **А** като не можаха да го склонят към това, привързаха на пречестната му шия железни корабни тежести, наречени котва, откараха го с кораб далеч от брега и го хвърлиха в морето с желание да скрият неизследимото съкровище на божията премъдрост.

За това съкровище и сам Господе казал в светото Евангелие чрез притча: *”Небесното царство прилича на съкровище, скрито в нива, което човек намери, и като отиде, продаде целия си имот и купи тая нива“.* **Е**то блаженият Климент изостави цялото земно богатство и слава, и не само богатството, но и сродници, приятели, баща и майка, и братя, дори и своя живот. Всичко това той пренебрегна и остави, а купи тая нива, която съдържаше в себе си скрито небесното царство. **И** той получи двойна почит – на земята и на небето. **Наистина**, не една църква, не две, но целия свят, като се събира на днешния ден за негово възпоминание, всички

прославят Бога, както е казал Светият Дух чрез пророка: "Бог бива прославян в събранието на светиите. Господи, ти си силен и твоята истина е около тебе. Ти владееш над силата на морето. Ти укроти възмущението на вълните му, като раздели пред израилтяните непроходимата водна бездна и показа неизказаната своя сила срещу противниците им." Също и сега Господ и Творецът, украсявайки с чудеса своя мъченик и проявявайки своята неизразима с думи слава, власт и сила, раздели морето на дължина три мили и показа път по сухо на своите нови люде, които, разпалвани от желание, влизайки с похвална песен, намериха пречестното тяло на мъченика в приготвен за него от Бога дом, положено в мраморен ковчег. Според пророческото слово Господ запазва костите на своите праведници. Както е казал и Соломон: "Праведникът беше считан в очите на нечестивите за умрял", но той си отиде във вечните жилища, където са безплатните ангели, където са всички светии, на които той стана равен по живот.

Като пресметнем всички добродетели на блажения Климент и живота му, стоящ по-високо от живота на човеците, няма с кого да го сравним и да изкажем подобни похвали, защото сам Господ го прослави, разделяйки морската бездна за него, както някога – пред Мойсей, и направи непроходимото море проходимо за новите си люде. Вместо с уста Бог чрез вълните възвестяваше с прослава неговите чудеса. Не като тия на древния Мойсей, който удари (с тоягата си) в сухата скала в безводната пустиня и потекоха води, и речни корита се изпълниха с вода. Бог не изтърпя коравосърдечието на народа и стори това с гняв, а не с похвала, та по тоя начин изпълни обещанието си от по-рано. *А* на този блажен Климент сам агнецът, божият Син, който взема върху себе си греховете на целия свят, показва място отдясно и когато той удари в това място, изля се извор, който обилно течеше и напояваше жадните за благочестие.

Затова и ние, като прибъгваме жадни при него, нека с желание изразим пълната си радост поради него и да възкликнем:

Радвай се ти, радостна похвала и любим наследник на първенстващото служение на върховния апостол Петър!

Радвай се ти, богогласен език, изпълнил целия свят с чудеса!

Радвай се ти, многосладостна лоза, изпълнила и напоила целия свят с благочестиво учение!

Радвай се ти, мощен орел, който прелетя цялата вселена!

Ти изгря на запад като незалязващо слънце; на изток поради подвиг на праведност ти беше увенчан наравно с Петър и Павел; на север ти беше облечен с пурпурни възли. Ти изпълни земята с чудеса и раздвижи морето та отдаде хвала на своя Творец и Бог, който му даде вместо слънце твоето тяло.

Блаженият Климент осветляваше с лъчи водите и животните в тях, т.е. китовете и всички морски зверове и риби, които бяха озарени от неговия блясък, наслаждаваха се на благоухание и стояха като слуги около неговия храм. Те се насищаха от неговата светост и се учудваха на морето – как то се оттегля от своя бряг за седем дни в дълбочината, за да пригответи път на благочестивите люде за празника на светеца.

Нека споменем и ние за предивното чудо, което стана в това море при излизането на събрания се благочестив народ от храма му. Когато се разотвиваха, морето пак покриваше земята. Детето на една жена беше се отклонило по божия промисъл и остана в храма. Тя пък, предполагайки, че детето е между народа, излезе на брега, но не го намери там. На другата година в деня на празника на светеца, когато морето се отдръпна според обичая си, благочестивите люде пак дойдоха и намериха момчето разхубавено по ръст и със светло лице, и отхранено чрез светостта на мъченика и с нетленна храна. Такива са Божиите чудеса и светостта на този блажен Климент.

Наистина мощите на всички светии, почиващи в ръкотворни храмове, привличат към себе си всички чрез пресветлите си чудеса. А на този светец морето по божия повеля съгради неръкотворен дом и го прие като светъл ангел, осветлявайки се с неговата светост от край до край, защото Христовата сила е всемогъща да прослави и да украсява мъчениците с чудеса и с благодат.

Днес, като празнуваме неговата памет, за поука на събрания се благочестив народ казваме:

Братя, нека се потрудим и ние в духовен подвиг, като очистваме душата си и тялото си с пост и молитви. *Времето вече се приближи*, носейки, от една страна, старост, а от друга – смърт, след смъртта пък – страшния и пълен с угроза ден, когато ще дойде от небето нашият Господ Бог в

славата на своята божественост и в един миг всички ще възкръснем и ще застанем пред него, за да дадем отговор за целия си живот – за нашите дела, мисли и думи. Тогава баща не ще помогне на син, нито майка на дъщеря, нито брат на брат, нито слуга на господар. Всеки ще започне да се тревожи за своите собствени дела – как ще му отговори Бог или каква присъда ще получи. Затова, братя, моля ви, нека си намерим помощници – странниците, жадните, бедните, голите, слепите и хромите, защото те са Христовите наследници, те са ключ за небесното царство. Оня, който направи добро на тези божии приятели, ще застане без грижа пред Бога и ще бъде наречен син на безсмъртния Цар. Наистина и светците не пощадиха нито своите домове, нито телата си, но с милосърдието си те повериха себе си на Бога и предадоха телата си на пост, на молитвено коленопреклонение и на бодърствуване. Затова и Бог ги почете и след смъртта им – дори и мощите им извършват много чудеса. Те изцеряват нашите болести и прогонват страданията ни, макар да бяха човечи като нас.

И така, моля ви, братя, нека усърдно се погрижим да отхвърлим всяко зло. От нас зависи – дали със злина, леност и сластолюбие да си заслужим мъка, или с чист живот, въздържание и милостиня да получим небесното царство и вечния живот чрез благодатта и човеколюбието на единородния божий Син, нашия Господ Исус Христос, на когото подобава всяка слава, чест и поклонение заедно с безначалния му Отец и с Пресветия, благия и животворящия Дух, сега и всякога (и во веки). Амин!